

*Csikysektől csikyseknek,*

# Csiky - Csuky

*csakis nektek!*

A Csiky Gergely Főgimnázium diáklapja, 8. évfolyam 7. szám, 2016. április — olimpiai különszám

## Isten hozott Aradon!

Magyar olimpia – sokatoknak először, másoknak nem... de a lényeg, hogy itt vagytok, és mi szeretettel köszöntünk benneteket Aradon, a Csikyben. Volt versenyzőként számomra elég különös lesz a saját iskolámban látni azt a nagy sürgés-forgást, amivel ez a néhány nap jár.

Remélem, mire kezetekbe kerül ez a lap, már kipihentétek az utazás fáradalmait, és csak a versenyre kell koncentrálnotok. Valamint arra, hogy minél jobban éreztétek magatokat nálunk, mert ez legalább olyan fontos, mint a szép eredmények. Épp ezért, és mert tényleg örülünk nektek, a hétfő délelőtti megmérettetés után is vár rátok jó néhány program. Megismerhetitek városunkat, ellátogathattok az 1848-as Ereklýmúzeumba és a Szabadság-szoborhoz is; kedden pedig a

solymosi várhoz kirándulhattok. Este a szabadkai Juhász Zenekar produkciója és táncház vár minden résztvevőre. Színházba is elmehettek, sőt ajánlom, hogy ne hagyjátok ki. Bár nincs március 15., se október 6., azért Aradról legtöbbünknek a vértanúk jutnak eszünkbe, és őket idézi meg a *Tizenhárom* című, élő zenével kísért táncdráma, a békéscsabai Tabán Táncegyüttes előadásában.

A versenyhez kívánok sok sikert, a programokhoz jó szórakozást, és próbáljátok meg csak a jó emlékeket hazavinni!

Itt jegyezném meg, hogy a szervezők örülnének mindenféle visszajelzésnek, szóval csak bátran! Ehhez ajánlom a verseny weboldalát is, amely iskolánk honlapjáról ([csikygergelyarad.ro](http://csikygergelyarad.ro)) érhető el.

*Eszter*



Milyen egy tanév a Csikyben?

11. oldal



# Így művészkedtek ti!



Petőfi Sándor: A Tisza  
Mészáros Leticia illusztrációja



Tóth Árpád: Körúti hajnal  
Back Annamária illusztrációja

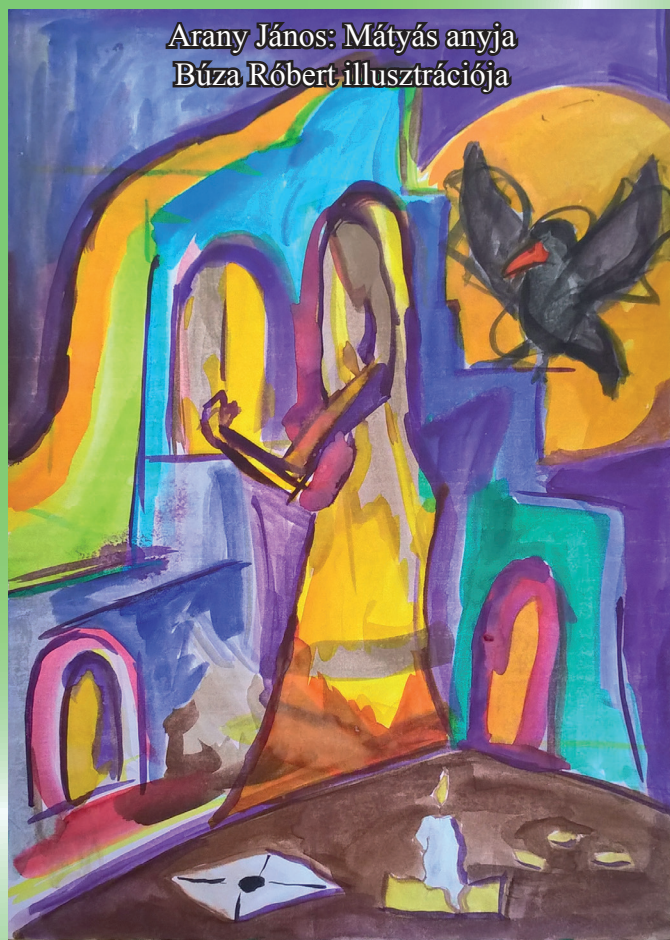
## HALJHÓ!!!

Kreatív krapek vagy?  
Szeretsz verseket írni, vagy szépen rajzolsz?  
ITT a lehetőség, hogy publikáld műveidet!  
Nem kell mást tenned,  
mint eljuttatni őket Bortos Júliához  
(XII. C)! :D :)

**Művészeti irányító:**  
Siska-Szabó Hajnalka



Petőfi Sándor: Az őrült  
Rudolf Anna illusztrációja



Arany János: Mátyás anyja  
Búza Róbert illusztrációja



Czernák Dorottya illusztrációi



Sipos Szilárd:

***In medias res***

etikus dolog-e a  
csótányburger  
pusztán attól,  
hogy az emberek megzabálják?  
ki mosogat ma?  
Aurelio vagy Ágica?  
ez a program.  
mindent rá lehet lócsölni az emberekre?  
ennek a mocsoknak minden felelősségét?  
és pusztán azért, mert megnézik?  
a társadalom kiskorúsítása,  
konzumidiótává silányítása  
zajlik, zajlik...  
a nappaliban.  
a nappalidban!  
a képernyő előtt.  
egészen konkrétan.  
addiktív drog. kétéves kortól.  
végül is csak életfogytig tart.  
áh, mi az...  
de annyira ütős! nem hiszed el!  
az egyetlen két agyféltekés funkciót is kiiktatja.  
a fantáziádat.  
helyette instant fantáziacsomagot kapsz tőle.  
mert „az a jóóó!”  
nincs távirányító-demokrácia...  
de nem kell és nem szabad belőle szabadulni.  
mert akkor mire hivatkozva tudnál  
kapcsolatot teremteni a környezeteddel,  
ha nem a tegnapi realitynek az epizódjára?  
vigyázz!  
szociális merényletet követsz el  
a gyerekeddel szemben,  
ha nem engeded tévét nézni.  
a krisztusi erkölcsrendszer trónját  
a havi nézettségi kimutatás fosztja.  
bocsika. egy tábla Milka csoki talán felvidít.



## Zaharie-Gulyás Ábel: *A hűség bére*

A békés, csendes mellékutca pocsolyáin sziporkázva csillant meg a fénysugár, ahogy a nap először sütött le Budapest fakó városára. Minden mozdulatlan volt, csupán pár kósza galamb monoton szárnycsattogását hallotta az arra járó az Arany utcában. Különös elnevezés volt, Arany utca, pedig abban az utcában semmi sem volt aranyból, talán az öreg Lénárt Károly bácsi házának kapuján a kilincs, de azt már rég ellopták kapzsi, Istent nem félő kezek.

Lénárt Károly még aludt, de álmában nagyon is éber volt. Kint járt a csatamezőn, elsütötte puskáját újra és újra. Egyszer mintha bombák csapódtak volna a talajba; dehogy, hiszen már felébredt, az ajtaján kopogtak. A fene vinné el az idegeneket, akik kora hajnalban zargatják az embert! Nagyon lassan felkelt, és szakadt hálóingében ajtót nyitott, majd álmos szemmel ránézett a magas, kalapos úrra, aki rögtön elkezdte mondókáját:

– Az adóhivaltól jöttem... ismét. A határidő jövő keddről csütörtökre, azaz holnapra változott. Ha holnap képtelen lesz kifizetni hétszáz aranyforintos tartozását az államnak, kénytelenek leszünk lefoglalni ingóságait, vagyis elveszük a házat, öreg.

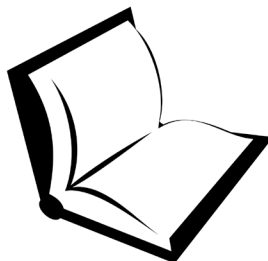
A mindig nyugodt és búslakodó Károly bácsi rémülten tekintett az úr után, aki már hátat is fordított neki, és távozott. Magányos ember volt ő, gyerekei nem születtek, felesége már régen egy szebb világba költözött; már csak a háza maradt neki, ez volt az egyetlenegy dolog, amit még szeretett. Pénze nem volt. Még hogy hétszáz aranyforint! Hét garast is alig tudott összekaparni egy tisztességes reggelire, és most az állam el akarja venni mindenét, meg akarja ölni őt. Pedig mennyi mindent tett a hazájáért, húsz évet szolgált mint katona, ebből négy évet a világ talán legpusztítóbb háborújában. Nagy hazafi volt, fél karját odaadta volna hazájáért, két ujja oda is veszett a csatamezőn.

Ehhez hasonló gondolatok kavargtak a fejében, ahogy a kalapos úr eltűnt az utca aranyló porában. Egész délután fel-alá járkált a házában. Nem volt szép, meg kell hagyni; a bútorok kopottak voltak, a padlás beázott a nagy nyári esőzések alatt, az ósdi faszekrény ajtaján is meg volt már repedve a tükör. Nem volt szép, mégis ez volt mindene. Este nehéz, mély álomba zuhant, és újra a csatamezőn ébredt fel, de most az otthona előtt folyt az ütközet. Kalapos urak jöttek a házáért. Szétszedték, és deszkákként hordták el, és ő nem tehetett semmit. Elvitték az aranyos kisasztalt, ahol reggelente a száraz zsemléit eszi,

elvitték a kályháját, amihez minden hideg téli éjjelen odabújhatott. Még az óráját is, a régi öreg órát, amit az édesanyjától kapott siheder korában, az egyetlen dolog, ami a mamus emlékét őrizte. Csupán régi hosszú puskáját tarthatta meg a hős veterán, az országnak tett szolgálatai miatt.

Reggel kómásan ébredt, erős fejfájással. Puskájáért ment, kezébe vette és nézegette. Milyen szép puska; nini, még a sorozatszám is kivehető, ha nagyon figyel az ember. Leült a kisasztalhoz, és nekifogott a reggelinek. Zsemlét evett... újra, már három éve azt eszik minden reggel. Puskája, amelyet maga mellé támasztott, rosszállóan és ítélkező pillantással bámulta azt a megsavanyodott öregembert, aki egykoron oly bátran hordozta. Majszolta a zsemlét, és csak egy gondolat járt a fejében. Még nem jött, még mindig nincs itt a kalapos úr. Lehet, hogy házszámot tévesztett, hiszen ő húsz évet szolgált az államnak, neki nem lehet tartozása. És ha mégis? Lehet, hogy eltévedt a kerület szerteágazó utcáin, és soha többé nem fog rátalálni. Lehet, hogy megszánta az úr, és békén fogja hagyni; ez tűnt a legörültebb ötletnek. Utolsó reményei azonban szétfoszlottak, amikor az ajtón felhangzott a monoton kopogás. Kétségbeesett, nem akart ajtót nyitni, de a kopogás nem szűnt meg, sőt erősödött. Ekkor történt valami. Megnyugodott, már semmit se kívánt, beleunt mindenbe; szemében a beletörődés és a végtelen szomorúság látszott. Fölkelni reggel, rágni a régi zsemlét, inkább a nemlét! Puskaport vett elő, szépen beletömte a puska rozsdás csövébe. Egy acélgolyót is a puska után küldött; ez az egy maradt, a többi mind kilötte az ellenségre, szeretett hazájáért. Álla alá dugta a puskacsövet... A kalapos úr, aki már negyed órája várta, hogy a csendes veterán ajtót nyisson, már csak a puska dörrenését hallhatta.

Másnap reggel a város módos polgárai puha, finom zsemlét majszolva édes és langyos kakaójuk mellé, olvasták az újságot. Lénárt Károly állampolgár öngyilkosságot követett el, ennyi állt a lap legalján a többi haláleset között. Talán észre sem vették a rövid hírt, felhörpintették a kakaó utolsó cseppjeit is, és átlapozták a következő oldalra.



## Zsámbok Emese: *Drága fiam, György!*

Saját szemeddel láttad, mily sorsra jutottam. Olyan helyzetbe kerültem, mint mikor a vadkant bekerítik, de az mégis küzd a végsőkig, hiába tudja, hogy el kell buknia. Nem panaszkodom, gyermekem, mivel a hazáért, a nemzetért halok meg, s tudom, hogy életemben jó példát mutattam neked!

Bár még hallhattad utolsó szavaimat, amiért hálát adok a magasságos Istennek, mégis megismételném őket, hogy te azokat el ne feledhesd, s olyan dicső életet élj, mint édesapád. A leendő feleségeddel bánj tisztességesen, gyöngéden, hiszen a nő olyan, mint a kard: ha bánni tudsz vele, hű szolgálód, ám ha nem, akkor saját magadat vágod meg. Gyermekedet tanítsd meg a harcra, s neveld úgy, ahogy én neveltelek, mert látom, hogy derék ember lett belőled, s a fiad is bizonyára az lesz. A család jó, szép, de ha választás elé állsz, a hazát, a nemzetet szolgálj, azért vagyunk vitézek. Légy okos, György, s ne félj, légy bátor, mint az oroszlán, csatában a leghevesebben harcolj, ne add semmiért nemzetedet, Isten mindig megsegít. Minden

helyzetben legyél tisztességes, becsületes, hisz ez a magyar egyik legfőbb jellemzője! Mindig gondold meg előre, mit akarsz cselekedni, hogy az a népnek a legjobb legyen, s ne a saját érdekeidet nézd. Jó hadvezér úgy lehetsz, ha az ellenség fejével gondolkodsz, s katonáiddal rendesen bánsz, mivel ők is emberek, Isten egyenrangúnak teremtett minket. Ápolj jó kapcsolatot mindenkiel, felebarátod becsületében kárt ne tégy, s tulajdonát ne kívánd. Időddel bánj okosan, hiszen olyan keveset kaptunk Istentől; nem éri meg elpazarolni léhaságokra.

Végül kérlek, fiam, vigyázz magadra! Te vagy legfőbb kincsem, születésedtől fogva bearanyoztad életemet a létezéseddel. Büszke vagyok rád! Ne legyél szomorú s elkeseredett a halálom miatt, hiszen a mennyben újra találkozni fogunk!

*Szerető apád,  
Zrínyi Miklós  
Szigetvár, 1566*

## **Boldog névnapot!**

### **Rudolf (április 17.)**

Német eredetű, jelentése pedig: dicső farkas. A tekintély és a bölcsesség képviselője. Hitet és bizalmat sugároz magából. Elvárja, hogy felnézzenek rá. Keresi az olyan élethelyzeteket, ahol irányít. Magabiztosan hozza meg a döntéseit, de arra figyelnie kell, hogy ne legyen öncélú. Mindig saját erejét és tudását felhasználva jut el a sikerekig. Amit kitűz maga elé, azt teljes szívvel csinálja. Mások is hisznek benne, hogy célját meg tudja valósítani. Veszélye a könnyelműség és az önhittség. Fel kell ismernie, hogy az önbizalom nem jelent tévedhetetlenséget. Nem áll mások felett, még ha úgy is érzi.

### **Andrea (április 18.)**

Latinosított, görög eredetű név, az Andreasz női változata, jelentése pedig: férfias.

Az Andrea név viselője gyorsan gondolkodó, okos, elemző személyiség. Gyakran küszködik önbizalomhiánnyal, és sokszor érzi magányosnak magát félreértések következményeképpen. Gyakori, hogy nem mondja ki, amire gondol. Elmélyült ember, és keresi a lehetőséget, hogy hogyan lehet az emberiség hasznára. Érzelmait könnyebben kifejezi írásban, mint szóban, szeret olvasni.

### **Emma (április 19.)**

Germán eredetű név, jelentése pedig: nagyság.

Az Emma név viselőjére nyughatatlanság és olthatatlan érdeklődés jellemző. Keresi az újabb és újabb kalandokat. Igényli a szabadságot, amit nem csupán kalandozásra, de alkotó ötleteinek megvalósítására is használ. Olykor a szabadságvágy feszültséghez vezethet kapcsolataiban.



### **Tivadar (április 20.)**

Görög–latin eredetű, jelentése pedig: Isten ajándéka. Érzelmileg elkötelezett, emiatt feladata a családért és a szeretteiért való küzdelem. Önfeláldozás és a segítőkészség jellemzi. Problémát az okozhat, hogy a segítséget a saját érdekei szerint értelmezi. Ezt mások könnyen uralkodásnak és zsarnokoskodásnak nézik. Éreznie kell, hogy „vagyok valaki, irányítok.” Emiatt keresi a versenyhelyzeteket, és csak a győzelmet fogadja el. Nem szereti a kritikát, és nem viseli el a kudarcot.

**Rovatszerkesztő:** Regina



Nyerj értékes ajándékot! Hogy mi a teendő? Csak fejtsd meg az alábbi feladatokat, és a megoldást juttasd el **Sipos Szilárdnak (XII. C) 2016. április 19-ig** (20 óráig)! A megoldás mellé tüntesd fel a **neved, osztályod és a megyét**, ahonnan érkezted!  
Megfejtésedet várjuk!



**A sorsolás időpontja:** 2016. április 19. (20:30)

## V–VIII. osztályosoknak szóló feladatok

### Sportág-anagrammák

Melyik sportág betűi rejlenek a szavakban?

Például: Párkány szülésre = **sárkányrepülés**

1. Dobás álzsákra =
2. E vas átkél, csap =
3. Faátlyukadás =
4. Kilövő sáv =
5. Mesél e súly! =

### Betűvesztő szókapcsolatok

Vannak olyan szavak, amelyek első vagy utolsó betűjük elhagyásával is értelmes szavak maradnak. A következő szókapcsolatokon ezt a betűvesztést kell végrehajtani.

Például: álnok görög betű = **csalfa alfa**

- |                              |                                    |
|------------------------------|------------------------------------|
| 1. oktondi moszat =          | 6. egyiptomi fegyenc =             |
| 2. hibát elkövető falatozó = | 7. csodálatos lehuppanás =         |
| 3. puha nyoszolya =          | 8. búvölöd kötszerez =             |
| 4. deresedő hajú anya =      | 9. vízzel kevert port takarít be = |
| 5. zsugori gyalogút =        | 10. aggódsz fennmaradásodért =     |

## IX–XII. osztályosoknak szóló feladatok

### Közmondás-anagrammák

Melyik közmondást rejtettük el?

Például: Jó cégnek normabér kell. > **Jó bornak nem kell cégér.**

1. Szemes tyúk lát valakit.
2. E hús híg lecsónak való.
3. Fél tisztesség gazság-é?

### Betűrejtvény

A szórészek sajátos, a betűk, jelek stb. formájából, elhelyezéséből kikövetkeztethető, fortélyos összeolvasása adja ki a megfejtést.

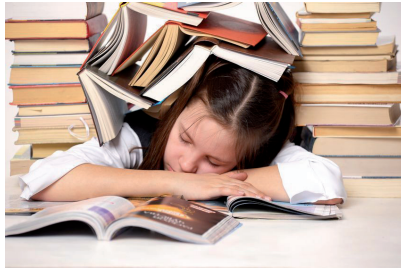
**Például:**

1. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>CS</td></tr><tr><td>D</td></tr></table>	CS	D	2. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>szter = miniszter</td></tr><tr><td>k H2O</td></tr></table>	szter = miniszter	k H2O	3. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>+ 60 ézi</td></tr></table>	+ 60 ézi	4. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>öl öl ol ol</td></tr><tr><td>öl ol ol</td></tr><tr><td>öl öl ol ol</td></tr></table>	öl öl ol ol	öl ol ol	öl öl ol ol
CS											
D											
szter = miniszter											
k H2O											
+ 60 ézi											
öl öl ol ol											
öl ol ol											
öl öl ol ol											

**Rovatszerkesztő:** Szilárd

# Érdekes... ☺

o Létezik félelem a könyvektől (bibliophobia) és félelem a tanulástól, tudástól (sophophobia).



o A magyar nyelv legrégebb emlékei közé tartozik egy kőbe vésett rovásírással íródott mondat, amit Újfundlandban találtak meg. Az írás 992-ből származik, és Amerika első felfedezőiről szól.



A bölcsek aranyat, tömjént és nyírfát hoztak a gyermek Jézusnak.

Istvánék megpillantották a négytornyú Ajtony vezér várát.

Koppány vérrontást rendelt.

Szent Margit ciciliumot viselt derekán.

Szent Margit hosszú terjedelmű.

Margit vassarut kötött a derekára.

Szent Margit sarut tett a cipőjébe.

Giovanna inkább egy pénz nélküli férfit vett el, mintsem egy férfi nélküli pénzt.

Lőrinc barát tudja az összetevőket a tetszhalálhoz.

Zrínyi a magyar nemességnek diktálta művét.

A szigetvári vitéz, Farkasincs lezuhan a lova mellé.

A törökök még mindig ostrom alatt tartják Szigetvárat az agyukkal.

Jött Cupidó, és a villával meglőtte a szerelmeseket.

A törökök golyókkal indulnak a magyarok ellen.

Halul nyálas beszéddel próbálta rávenni Zrínyit, hogy adja meg magát.

Szulimán Egér várát akarja,

A törökök elkaptak egy postagalambot, amelyen az volt olvasható, hogy a várvédők kevesen vannak.

A törökök vezére Sámán basa volt.

Zrínyi éppen műve megírásakor ment feleségül.

Ádám felesége Borbéla.

A fáraó szabadságra küldi a rabszolgákat.

Ádamban megfogalmazódik az egyenlőség egyenlete.

Éva Az ember tragédiája egyik színében Paradicsomlány.

Az apostol főszereplője, Szilveszter, kaporszemnek nevezte magát.

o George Kingsley Zipf amerikai nyelvész megalapítása szerint a második legsűrűbben használt szót pont fele annyiszor használjuk, mint az elsőt.

o Indiában 17 hivatalos nyelv van; ez a legtöbb hivatalos nyelv egy országban. Itt összesen 1652 nyelvet beszélnek.

o Ferenc pápa 9 nyelven tweetel.

o A kambodzsai khmer ábécében található a legtöbb betű: 72.

o A világon a legtöbb nyelvre lefordított könyv a Biblia, kb. 2454 nyelvre fordították le.

**Rovatszerkesztő:** Judit

## Aranyköpések



A Csongor és Tünde cselekménye Tündérlandban játszódik.

A Csongor és Tündében természetfeletti lények a mentők.

Mirigy felajánlja Kurrahnak, ha átveszi Balga helyét, visszakapja az ördögségét.

Balgának megjelent egy süveg bor és egy sült galamb. Csongor és Tünde a fa alatt találnak egymás karjaira. Petőfi a távoli tájfeldeket közelinek mutatja be.

Szilveszter sorsa Jézuséra hasonlít, mert ő is az év első napján született, Szilveszterkor.

Ali Csorbadzsi kincstár volt Törökországban.

Abafiban epizódok halmozódnak.

Cristierna elvált Báthoritól, de már nem fogta ki Abafit.

A fiú bal oldali nyakán egy anyajegy volt.

Emma apácázárkában nevelkedett.

Turi Danit annyira megbabonázta a grófnő, hogy majdnem kiszúrta a szemét a kaszával, miközben dolgozott.

A kiskarai parasztok tavasszal aratták a búzát.

Dani évről évre több pénzt termelt.

Móricz ágyvérzésben halt meg.

Az Esti Kornél novella műfaja regény.

Robinson európai kultúrával szerette volna felszerelni a lakatlan szigetet.

Az epikus művek egyik cselekménymozzanata a kioldás.

A nőnek kék szemű szép haja volt.

A költeménynek tudómértékes a verselése.

Fájnak az érzéseim.

## Humorzsák



Az ősember fia hazaviszi a bizonyítványát, és az apja elkezd vele ordítani:  
 – Fiam, azt még megértem, hogy halászatból csak ötöst kaptál, barlangfestészetből hatost, de hogy történelemből is, pedig csak fél oldal az egész?!

Közös történelem–matek vizsgatétel:

– Hogyha II. András 4 év alatt 13 törvényt adott ki, akkor 22 év alatt 42 törvényt hanyadik Béla adott ki?

– Két Lada áll a parkolóban egymás mellett. Melyiknek van köze az irodalomhoz?

– ???

– A bal ladának.

Irodalomórán:

– Pistike, neked ki a kedvenc író?

– A papám. Ő szokta írni az igazolásokat, amikor nem jövök iskolába.

– Te vagy a megtettesült költészet! Az ajkad Weöres, a szíved Arany, az agyad Tompa.



A rendőr megbukik az irodalom érettségi vizsgán. A folyosón a társa kérdezi, hogy mit nem tudott.

– El kellett szavalnom a Szeptember végén című verset.

– És, belesültél?

– Ah, dehogy. Rövid volt.

– Akkor mondd el nekem is!

– 29, 30, 31!

– Te ostoba, a szeptember csak harmincnapos!

A gyerekek irodalomórán Arany Jánosról tanulnak. A tanárnő ezt kérdezi:

– Ki tud Arany-műveket?

Móriczka majd kiesik a padból, úgy jelentkezik:

– Aranyóra.

– Hogy tetszik az iskola? – kérdi anyuka a kisfiát az első tanítási nap után.

– Disznóság az egész! – fakad ki a gyerek. – Mi csináljuk meg a feladatokat, és mégis a tanító néni kap érte fizetést!

**Rovatszerkesztő: Enikő**



## Kívánságkosár



Boldog 18. születésnapot kívánunk Farkas Rékának.

Születésnapja alkalmából kívánunk sok-sok boldogságot Szabó Anitának.

Andrássy Nóra, Isten éltesen sokáig!

Borbándi Zsuzsannának kívánunk sok boldogságot és hosszú éltet.

Nagyon boldog születésnapot kívánunk Farkas Henriettának.

Szeretettel köszöntjük Knižel Alexandrát, aki április 19-én ünnepli 15. születésnapját.

Boldog születésnapot kívánunk László Violának.

Nagyon sok boldogságot kívánunk Nagy Johannának születésnapja alkalmából.

***Kívánunk minden versenyzőnek sok sikert és kellemes időtöltést Aradon.***

**Rovatszerkesztő: Kitti**



## A Csiky Gergely Főgimnáziumról



A Csiky Gergely Főgimnázium Arad megye egyetlen magyar középiskolája. Több mint 550 diák számára biztosítja az anyanyelvű oktatást előkészítő osztálytól 12. osztályig.

Az alábbiakban egy rövid összefoglalót olvashatok az iskola múltjáról.

Az aradi középfokú oktatás története 1745-ben kezdődik. Akkor indult meg a minorita rend működtette iskolában a hatosztályos gimnázium. Ez az iskola 1872-ig folyamatosan működött, akkor átalakult állami intézménnyé, s 1919-ig Királyi Főgimnáziumként vált elismertté.

Az impériumváltást követően az iskola épületét átvette a román tanintézet, s az aradi magyar tannyelvű oktatás tanintézet és épület nélkül maradt. Akkor alakult meg a Római Katolikus Főgimnázium. Három éven keresztül az oktatás a városban szétszórva, kölcsönvett osztálytermekben zajlott.

Az aradi magyar szülők anyagi összefogásával, közadakozásból 1922-ben elkészült a Kálvin János utcai épület, amely ma is otthont ad az aradi magyar középfokú oktatásnak. Az iskolát a szülők a Temesvári Római Katolikus Püspökség tulajdonába adták. A két világháború között a tanintézet nyilvánossági



- Az iskola épülete valamennyivel 1923 után -

jogát többször is megvonták, a tanulóknak román nyelven, idegen tanárok előtt kellett vizsgáznuk. Ennek okából a gyermeklétszám a tizedére csökkent, az 1940-es években volt olyan évfolyam, amikor csupán 6-8 tanuló érettségizett. Két évtizeden keresztül ezt a tanintézetet vezette példamutatóan és felelősséggel haláláig (1943) az iskola legendás igazgatója, Fischer Aladár.



..... - teherautók a második világháború végén - .....

A második világháború után az iskola ismét megtelt diákokkal. Az 1948-es tanügyi reformot követően Magyar Vegyes Líceum néven, többnyire párhuzamos osztályokkal működött, míg 1959-ben egy román tannyelvű iskolával egyesítették. Az 1970-es években, a nemzetiségi oktatás elszorítását célzva, az iskolát kőolajipari profilúvá változtatták, ezért a magyar osztályok száma fokozatosan lecsökkent. Az 1989-es változás évében a tanintézetben mindössze két magyar tannyelvű osztály működött.

A következő évben egyedüli Arad megyei középfokú tanintézetként megalakult ugyan az önálló Csiky Gergely Líceum, de az iskola épületét egy évtizeden keresztül egy román nyelvű iskolával kényszerült megosztani.

2001-ben egyesült az 1-es Számú Általános Iskola magyar tagozatával, 2007-ben pedig hozzá csatolták a Kincskereső magyar tannyelvű óvodát is. A taninté-



- 1967 - 3-as számú Líceum -

zet épületét a temesvári püspökség 49, a kollégiumét 99 évre az aradi magyar tannyelvű oktatás számára anyagi juttatás nélkül átengedte. Az utóbbi években az iskola épületét a városi tanács támogatásával új épületszárnyal, osztálytermekkel, könyvtárteremmel, díszteremmel jelentősen bővítették. 2015 őszén Arad város polgármesteri hivatala átvette a Csiky Gergely Főgimnázium régi épületrésze ügyintézésének jogát, s ezzel lehetőség nyílt komolyabb beruházásokra és fejlesztésekre is.

**Ujj János, nyugalmazott történelemtanár**

## Iskolánk névadójáról, Csiky Gergelyről

Csiky Gergely 1842. december 8-án született az Arad megyei Pankota nevű helységben. Édesapja megyei főorvos volt. A művelt, jellegzetesen reformkori kisnemesi értelmiségi családi légkör és az ifjúkori élmények meghatározzák írói munkásságának alakulását. Gimnáziumi tanulmányait Aradon, a katolikus teológiát a temesvári szemináriumban és a pesti papneveldeben végezte. 1864-ben rövid ideig a temesvári püspöki hivatalban dolgozott. 1865-ben pappá szentelték. A bécsi Augustinaeumban folytatta tanulmányait. 1868-ban teológiából doktorált.

1869-ben néhány hónapig segédlelkész volt Tornyan, 1869–70-ben gimnáziumi tanár Temesvárt. 1870–1878 között a temesvári papneveldeben egyházjogot és jogtörténetet tanított. 1878-ban Budapestre költözött. 1879-ben néhány hónapot Párizsban töltött, s ez az időszak komolyan kihatott drámaírói munkásságára a későbbiekben.

1880-ban kilépett az egyházi rendből, és evangélikus hitre tért. 1881-ben Arad díszpolgárává avatta. Kora magyar kulturális életének köztisztviselőként álló tagja volt: dolgozott a Nemzeti Színház dramaturgjaként, a színiakadémia tanáraként, a Kisfaludy Társaság másodtitkáraként. 1891. november 19-én hunyt el Budapesten.

### Írói pályája

Rendkívüli műveltségét, kiváló nyelvtudását már írói indulásakor kamatoztatta. Nyolc nyelvet ismert; diákkorában kezdett verseket, drámákat, elbeszéléseket írni. Marosi Gyula álnéven küldöztette francia és angol elbeszélések fordításait a fővárosi lapoknak. *Jóslat* című verses színjátékával 1875-ben a Magyar Tudományos Akadémia drámapályázatán elnyerte a Teleki-díjat. A darabot a Nemzeti Színház sikerrel mutatta be. 1877-ben ismét Teleki-díjat kapott *Janus* című színművéért. Termékeny drámaíró volt, s miközben egymás után jelentek meg színművei, eredményes műfordítói tevékenységet is folytatott; Szophoklész drámáit és Plautus vígjátékait ültette át

magyar nyelvre.

Párizsból való hazatérése után kezdődött meg legtermékenyebb írói korszaka. 1880-ban írott *A proletárok* című színművét kirobbanó sikerrel mutatta be a Nemzeti Színház. Csiky a polgárosodó magyar társadalom fonákságainak egyik legavatottabb színpadi ábrázolója volt. Szigorúan bírálta a szabadságharc emlékével visszaélőket, a tudományos állásra kinevezett műveletlen, birtokát vesztett dzsentrit, a házaságszedelgő nemest. Írt vígjátékot a címkorságról és a karrierizmusról (*Mukányi*, 1880), a tisztviselőréteg elmentmondásos helyzetéről (*Cifra nyomorúság*, 1881), a dzsentri család anyagi és erkölcsi összeomlásáról (*Buborékok*, 1887). Kísérletezett a drámai műnem szinte minden 19. századi változatával: a történelmi és a társadalmi drámával, a görög mintájú polgári tragédiával, a vígjátékkal. Legnépszerűbb, nemzetközi elismerésnek is örvendő vígjátékát, *A nagymamát*, még ma is műsorukra tűzik a színházak.

Regényeiben is korának polgárosuló társadalma a rajzolódik ki. Az *Arnoldban* (1888) egy szélhámos kalandjai idézik fel az 1850-es éveket. Az *Atlasz család* (1890) egy gazdag zsidó család tagjainak sorsát mutatja be. A nemesi birtok szétesését, a nemesi életforma elmúlását drámai erővel ábrázolja a *Sisyphus munkája* (1892).

Műveinek stílusát bírálták, nyelvezetét színtelennek tartották, jellemző erejét nem elég árnyaltak, mindazonáltal szerepe meghatározó a magyar színműirodalom fejlődésében. Színműveit, regényeit, elbeszéléseit cseh, dán, francia, német, orosz, portugál, szlovák, perzsa, török nyelvre fordították.

(Új Magyar Irodalmi Lexikon, Akadémiai Kiadó, Bp., 1994)



## Milyen egy tanév a Csikyben?



nyári szünetig, sok emlék ki is esik. Elevenítsük hát fel, milyen a tanév iskolánkban, lássuk, milyen a csikys élet!

Szeptember 15-én becsengetnek, s a nyári nagyvakáció után körülbelül 600 diák gyűlik össze az intézmény nagy udvarán, hogy boldogan ünnepeljék az új tanév kezdetét, és azt, hogy 3 hónap kihagyás után újra mindenki láthatja iskolatársait és a szépen felújított osztálytermeket. A tanévnnyitón rendszerint bemutatkoznak az új előkészítősök, illetve a középiskolát kezdő vidékiek is ismerkednek az új osztálytársakkal.

**O k t ó b e r**  
5-én és 6-án számos testvériskolai csoport érkezik Aradra, hogy megkoszorúzza a tizenhárom vértanú emlékművét. Őket



csikys osztályok fogadják és kísérik el az ünnepségek helyszínére. A Szabadság-szobornál és a Veszthelyen az iskola vezetősége, a tanári kar képviselői és a diákok is mind tiszteletet tesznek.

Október vége felé érződik már a gólyabál szellője, amit a diáktanács által szervezett gólyahét előz meg. Ezen a héten a későbbi gólyabálon résztvevő gólyákat állítják próbák elé, ami annyit jelent, hogy a gólyahéten a nagyszünetek alatt valamilyen vicces, jópofa feladatot kell teljesíteniük a kilencedikes gólyáknak. November elején aztán színpadra is lépnek a gólyák a XII. évfolyamok által rendezett gólyabálon. Az idei gólyabál témája a *Charlie és a csokigyár* című



mozifilm volt, melyen a rendezvény főszereplői Willy Wonka csokigyárának tulajdonosi jogáért küzdöttek.

Míg a gólyák izzadva teljesítették a humoros feladatokat, addig a színház közönsége jót mulatozott a nézőtérén. A végzősök által kitalált feladatok mellett a gólyák saját bemutatkozó produkciót is készítettek, melynek csak fantáziájuk szabott határt. A bál végén a legjobban teljesítő gólyák közül egy bálkirálynőt és bálkirályt választ a zsűri. Az iskolai gólyabált követően a kollégiumban is bált rendeznek, ahol a kollégiumi kilencedikes bentlakóké a főszerep egy este erejéig.

A novemberi hónapra jut még egy kisebb megemlékezés, melybe az egész iskola diákságát próbálják bevonni a magyartanárok. A magyar nyelv napján anyanyelvünkre emlékezünk november 13-án, melyet idén egy hétig tartó nyelvi vetélkedő előzött meg, majd az ünnepnapon szavalással emlékeztek a megyéből összegyűlt gimnazista diákok.

A tél beköszöntével közeleg a Mikulás-nap is, melyet a X. osztályos diákok szerveznek azért, hogy a Csiky-Mikulás megajándékozza szaloncukorral mindazokat a diákokat, akik szépen énekelnek neki. A Mikulásjárást természetesen krampuszok kísérik, akik az óvodásoktól a végzős osztályokig végigkísérik az öreg szakállast.

Az önfelelt gólyabál és Mikulásozás után egy komolyabb hangvételű eseményt pipálhatunk ki a tanév naptárán, a Csiky-napot. A Csiky-nap az egyik legfontosabb esemény, mely idén két napon át tartó rendezvénysorozatból állt. Ilyenkor újra ellátogatnak hozzánk a különböző testvériskolák küldöttségei és a megye magyar nyelvű gimnáziumainak



képviselői. Idén duplán ünnepelt az iskola közössége, hiszen honlapunk fennállásának 5. évfordulójára is emlékeztünk, melyet egy pályázat is kísért. Másnap iskolánk névadója, Csiky Gergely mellszobránál nyitotta meg az ünnepséget az igazgatónő, Hadnagy Éva. Az eseményen nemcsak testvériskolák küldöttségei, de a megye fontos tisztségviselői is megjelentek, hogy megkoszorúzzák a mellszobrot. Ezen az eseményen Csiky-díjat is osztanak azoknak a XII. osztályos diákoknak, akik közösségépítő tevékenységért és kiváló tanulmányi eredményért érdemelnek díjat. Mindezek mellett különböző témájú vetélkedőket rendeztek, és (idén) Csiky Gergely drámai műveiből jelenet-pará-

dét mutattak be csikys diákok és egy magyarországi testvériskolából érkező szintársulat tagjai.

A téli ünnepek még mindig nem érnek véget, mert a 0–VIII. osztályosok teremtenek ünnepi hangulatot a karácsony közeledtével. Szébbnél szebb ünnepi előadásokkal, tevékenységekkel örvendeztetik meg a legkisebbek egymást és szüleiket.

A téli vakáció után már új évet írunk, és szokás szerint január 22-én megünnepeljük a magyar kultúra napját. Idén iskolánk kórusának néhány tagja járta végig az osztályokat, és ajándékozta meg a diákokat és pedagógusokat egy-egy népdallal.

A februári hónap is mozgalmasnak mondható, először farsangot ünnepel az iskola, majd a szerelmesek



napja sem marad eseménytelen. Az idei farsang témája a filmek világa volt, melyet a X. évfolyam szervezett a IX–XII. osztályosoknak.

A Csiky-Oscart az az osztály érdemelte, mely produkciójával legkiemelkedőbb volt az idei témában. Az V–VIII. osztályosok farsangi mulatsága sem maradhatott el, melyen színes produkciók keretében csillogtatták meg tehetségüket a gimnazisták. A Bálint-napot minden évben a diáktanács szervezi, s ezen a napon a titkos hódolók levélben szerelmet vallhatnak választottjuknak.

Március elején a szakközépiskolai osztályok gyakorlócégeikkel részt vesznek a Megyei Gyakorlócégek Vásárán, ahol a feldíszített standoknál minél több virtuális tranzakciót bonyolítanak le, s kiemelkedő díjakat hoznak haza. Az idei tanévben 6 csikys gyakorlócég vett részt a vásáron. Igen, a csikys diákoknak ilyen rendezvényeken is van lehetőségük részt venni.

Március 15-én ismét sok vendég fordul meg az iskolában, mintegy 200 vidéki általános iskolás diák és kísérő tanár érkezik Aradra, hogy a Csikyvel és a várossal ismerkedjen, illetve a délutáni tevékenységeken és koszorúzáson vegyen részt.

A próba-képességvizsga és próbaérettségi után egy kiemelkedő esemény szervezése hárul a XI.

évfolyam diákjaira. A szalagavató ünnepséget nagy készülődés és sok-sok próba előzi meg a szervező diákok és a tizenkettedikesek részéről is. A felnőtté avatás ünnepe rendszerint a Klasszikus Színházban kerül megrendezésre, ahol a szervező osztályok produkciói mellett a végzős maturandusok szalagtűzését és pompás keringőjét tekinthetik meg a résztvevők.

Áprilisra esik az Iskola másként nevezetű hét, melyen a csikys diákok számára színes programokat állítanak össze a tanárok, majd nyílt napot tart az iskola, amelyre Arad megye VII–VIII. osztályos diákjait várják. A rendezvényen nemcsak a IX. osztálytól választható szakokat ismerhetik meg a vendégül látott diákok, hanem az iskolában zajló pályázatokról, a bentlakási életről és a diáktanács tevékenységéről is tájékozódhatnak.

Közeledünk a tanév végéhez, s a XII. osztályosok június elején elballagnak. Ilyenkor megtelik az udvar a végzős diákok hozzátartozóival, s megtelnek a szemek is könnyekkel, hiszen kicsengetnek az utolsó osztályfőnöki óráról, s a végzős osztályok diákjai



díszbe öltözve elindulnak a folyosón, a titkárságon, az igazgatói irodán és a tanárin keresztül az udvarra. A búcsúbeszéd után

következik a már hagyományos kulcsátadás és a szalagkötés, mellyel a szervezői feladatokat veszik át a tizenegyedikesek. Ezután az osztályfőnökök kiosztják a legeredményesebb, legszorgosabb diákoknak járó díjakat. A végzősök ballagása után elbúcsúznak a nyolcadikosok is, majd sorban minden osztály leteszi a tankönyveket és füzeteket bő három hónapra.

A hosszú összefoglalóból kimaradt a megszámlálhatatlan verseny, sportesemény és médiás esemény, melyen ugyancsak csikys diákok vettek részt, de ezek felsorolása nélkül is levonhatjuk a következtetést, hogy igen gazdag és eseménydús a csikys élet.

**A szerkesztőség tagjai:** Back Annamária, Baranyi Mihály, Boda Krisztina, Bortos Júlia, Ilona Eszter, Ilona Judit, Kócsó Alexandra, Kurunzi Enikő, Lovas Éva, Németh Regina, Pálfi Mónika, Pap Enikő, Pattus Dorottya, Sandu Roland, Sipos Szilárd, Siska-Szabó Lehel, Tóthpál Béla, Zsámbok Emese

**Projektvezető:** Rudolf Ágnes tanárnő

**Tördelés, képszerkesztés:** Tóthpál Béla

**Fotók:** csikygergelyarad.ro

**Korrektúra:** Rudolf Ágnes tanárnő

**Támogatók:** a Csiky Gergely Főgimnázium Szülői Bizottsága, Bel-Ami, Enigma Fotóstúdió

**Nyomtatás:** Trinom nyomda

ISSN 2458-0120

ISSN-L 2458-0120